

DEMÉNY PÉTER

NEGYVEN TABLÓKÉP

„Negyven pillanatkép”. A Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem hallgatóinak irodalmi esszéi I–II.

■ Fűzfa Balázs a legjobb típusú tanár. Ebben a kelet-európai tanügyi rendszerben, amely már teljesen kaotikus és reménytelen, ha nem egyenesen egydimenziósnak tervezett, ő a szabadságot képviseli. Fáradhatatlan szervező, tankönyveket és különféle eseményeket szervez – emlékezetes például *A tizenkét legszebb magyar vers* című konferenciasorozat s a hozzá kapcsolódó *A Nagy Versmondás*, melynek során egyetemi hallgatók mondták kórusban a választott tizenkét verset. Szombathelyen él, és így aztán természetes, hogy Ottlikkal is foglalkozik, aki a húsz kilométernyire levő Kőszegen járt katonaiskolába.

Elkerülhetetlen volt, hogy ez a mozgékony és találékony ember át ne lendüljön a határon. Négy éve, 2018 óta tanít a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemen, és itt sem nyughatott: „Negyven pillanatkép” címmel Kosztolányi ihlette sorozatot tervezett, melyben elsőéves, illetve mesteris hallgatók többnyire rövid esszéit közli. A vállalkozásból az idén már a második kötet jelent meg, és május 27-i bemutatóját másnap egy házsongárdi kirándulás követte.

Nyomatott tablók – ez jutott eszembe, amikor lapozgatni kezdtem az elegáns, kézbe való könyvecskét. Az írások után, a kötet végén mindkét esetben a hallgatók fényké-

pe s egy általuk választott mottó található, meg a nevük és a szakjuk. Vagy amolyan emlékkönyvek, ballagási szalagok, melyekre annak idején felírtuk a nevünket, és mindenki elvitte magával az egész osztályt.

Az írások tárgya mindaz, amiről tanulnak a Fűzfa Balázs óráin: Örkény, Beckett, Kölcsey, Shakespeare, József Attila, Markó Béla, Kosztolányi, Sarah Kane, Tasnádi István, Erdős Virág; versek és darabok, regények és irodalmi gondolkodás, olykor a legégetőbb aktualitás elemzése. Látható, hogy a tanár nem akar rájuk erőltetni egyfajta tudományos beszédet, sem pedig azt, hogy mindenáron kényszerítsék magukat egy elemző, távolságtartó beszédre. Ellenkezőleg, a diákok önnön problémáik, meglátásaik szemszögéből értelmeznek valamit, az írásokban gyakoriak a „szerintem”, „úgy látom” jellegű fordulatok. Ez könnyedséget biztosít nekik, és szabadságot a szerzőiknek: a művészeti egyetemen éppen úgy, mint bárhol másutt, nem kevés terhet jelent a bizonyos értelemben embertelen tudományosság, vagyis az, hogy olyan diákokat, akik abból a rendszerből érkeznek, amelyet az egyetemi tanárok bíráltnak a legtöbbit, már belépésük pillanatában elméleti sokkterápiának vetnek alá, és bár nyilvánvaló, hogy többségük gátlásokkal van tele, és szűk szemhatárú

oktatásban részesült, azonnal Badiouval, Rancière-rel és társaikkal bombáznak, olyan szerzőkkel, akiknek a szövege nehezen meg- és felfejthető.

Nos Fűzfa Balázs közel marad az élményhez, nem tépi ki diákjait az irodalmi művek környezetéből, hagyja, hadd beszéljenek a tárgy nyelvén a tárgyról. Ismeri a változás szerkezetét, tudja, hogy pedagógiai szempontból nem hasznos, ha valakit megtámadnak és leforráznak, sokkal eredményesebb, ha fokozatosan próbálja meg „kibontani” őket az ember. Az idei könyv bemutatóján jómagam is jelen voltam, és láttam, hogy a hallgatók szeretik a tanárukat: ennél többre elsőéven nem kellene törekedni, és sokan a három plusz két év alatt sem érik el. Ugyan hány diáknak adatik meg, hogy már elsőéven egy kötet szerzője legyen, gratulációkat fogadjon és dedikálhasson?

A „*Negyven pillanatkép*” kötetei ezt a lehetőséget teremtik meg: az otthonosságot az idegenségben, a bátorságot a félszégben. Ezért igazán nagy jelentőségűek; meg azért, mert megmutatják, hogy miért lenne szükség egy három évnél hosszabb alapképzésre. Az esszé nyelvét viszonylag könnyű uralni, a tanulmányét már jóval nehezebb. A felszabadulás az érzékiség örömeivel jár, és ez természetes; az eltávolodás, a távlat megteremtése sokkal racionálisabb és folyamatos reflexiót igénylő feladat. A pillanatképek különböző fázisokon át változnak nagyotállá.

Fűzfa Balázs irodalmi műhelye mindenesetre káprázatos nyitánya annak, aminek minden egyetemen történnie kellene. Hogy egy tanárnak szeretnie kell a diákokat, és *hogyan* kell ezt megmutatnia, annak szép példája ez a kezdeményezés.

ÉLŐ DOROMBOLÁSOK

Lovász Andrea (szerk.): *Macskák mesés könyve*

■ Hány példányban létezik, ami „dorombol vagy énekel: egy és mégis több ezer” (Lackfi János: *Macska több példányban*, 8.)? Mióta szimpatikusak egymásnak a kis- és nagyfickók, na meg mivel magyarázható az „igazi” férfiember és kutyák viselkedése? Hogyan viszonyulnak a gyerekek és a felnőttek a macskához – hát fordítva? Mi a macskák közötti hierarchia működésének kulcsa? Miért kilenc élet, és miért mosolyog az Isten? Hogyan tud még mindig magával ragadni az iciri-piciri meg a csalímese vagy Irma néni és Károly bácsi rózsmániája? És végül, milyen is a nagybetűs macska?

A Cerkabella Könyvkiadó gondozásában megjelent *Macskák mesés könyve*ben Arany János, Bálint Ágnes, Bella István, Berg Judit, Borsi Bálint, Borsos J. Gyöngyi, Charles Perrault, Csepregi János, Csoóri Sándor, Csukás István, Ecsédi Orsolya, Edward Lear, Gimesi Dóra, Harold Monroe, Kertész Erzsébet, Lackfi János, Lázár Ervin, Lewis Carroll, Luis Sepulveda, Majoros Nóra, May Szilvia, Mészöly Ágnes, Molnár Krisztina Rita, Móricz Zsigmond, Mosonyi Aliz, Nemes Nagy Ágnes, Rudyard Kipling, Somfai Anna, Szabó Imola Julianna, Szabó Lőrinc, Szabó T. Anna, T. S. Eliot, Tóth Krisztina, Várfalvy Emőke, Varró Dániel, Weöres